

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

کتاب معلّم
(راهنمای تدریس)

کار و فناوری

کلیات و فناوری اطلاعات و ارتباطات

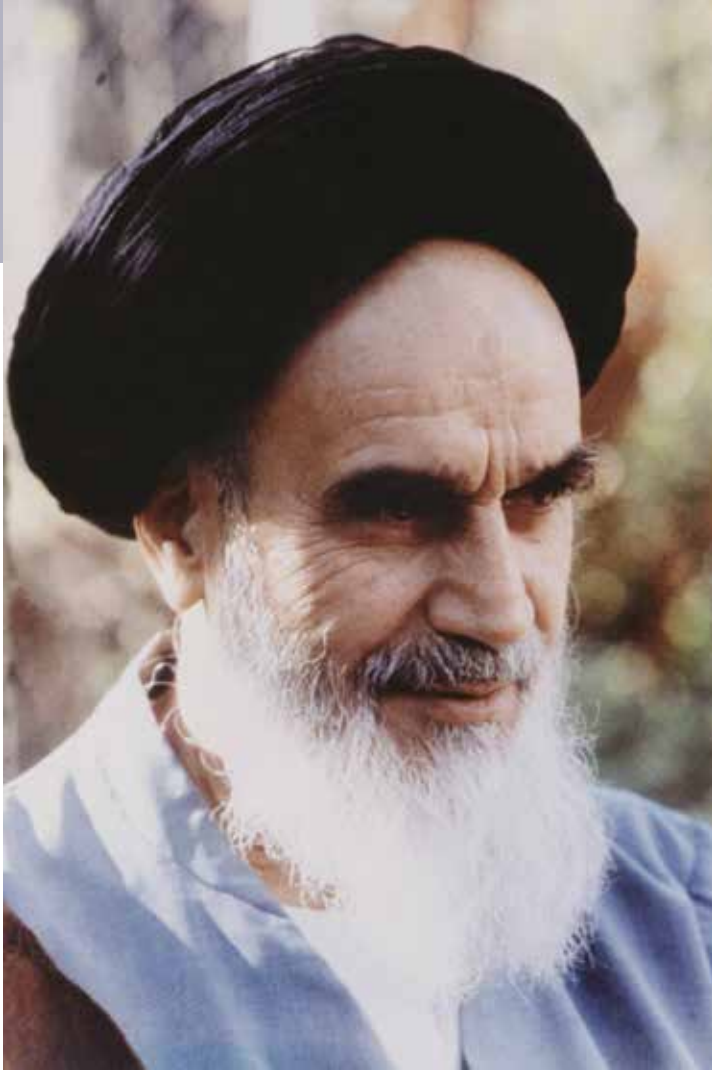
ششم دبستان

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش
نام کتاب : کتاب معلم درس کار و فناوری (کلیات و فناوری اطلاعات و ارتباطات) ششم دبستان - ۷۴/۲۶
مؤلف : محمدرضا شکرریز، مهدی اسمعیلی و احمدرضا دوراندیش
ناظر : محسن جعفرآبادی، محسن باهو و علی زرافشان
ویرایش : حسین داوودی و محسن جعفرآبادی
آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
مدیر امور فنی و چاپ : سیداحمد حسینی
عکاس و رسام : مرگان عقیقی، نسرین اصغری
صفحه‌آرا : شهرزاد قنبری
حروفچین : سیده فاطمه محسنی
مصصح : سیفاالله بیگ محمد دلیوند، حسین چراغی
امورآماده‌سازی خبر : فاطمه پزشکی، زینت بهشتی شیرازی
امور فنی رایانه‌ای : حمید نابت‌کلاچاهی، فاطمه رئیسیان فیروزآباد
ناشر : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
تلفن : ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
وب سایت : www.chap.sch.ir
چاپخانه : شرکت افست «سهامی عام» (www.Offset.ir)
سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ دوم ۱۳۹۲

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۰۱-۰۸۷-۲-۰۵-۹۶۴-۹۷۸-۱ ISBN 978-964-05-2087-1

دست توانای معلم است که چشم انداز آینده ما را ترسیم می کند.

امام خمینی (ره)

فهرست

قسمت اول : کلیات

۱	۱- یادگیری کار و فناوری در دوره آموزش ۱۲ ساله
۳	۲- یادگیری کار و فناوری در دوره ابتدایی
۵	۳- یادگیری کار و فناوری در پایه ششم
۱۳	۴- ارزشیابی پیشرفت تحصیلی درس کار و فناوری
۱۵	۵- آموزش فناوری ارتباطات و اطلاعات
۱۷	۶- آموزش پروژه‌های طراحی و ساخت
۲۱	۷- آموزش بودمان‌های کار
۲۴	۸- پرسش و پاسخ در اجرای درس کار و فناوری

قسمت دوم : فناوری اطلاعات و ارتباطات

فصل ۱- کار با رایانه

۲۷	درس ۱ : شروع کار با رایانه
۳۰	درس ۲ : نقاشی با رایانه
۴۷	درس ۳ : دسته‌بندی اطلاعات در رایانه
۵۰	درس ۴ : حافظه رایانه
۵۵	درس ۵ : کار عملی بخش اول

فصل ۲- نوشتن با رایانه

۶۴	درس ۶ : نوشتن متن در رایانه
۶۶	درس ۷ : ویرایش و تنظیم متن
۶۹	درس ۸ : کپی و انتقال متن
۷۴	درس ۹ : درج تصویر در متن
۷۶	درس ۱۰ : کار عملی بخش دوم
۸۱	

فصل ۳ - شبکه ملی مدارس (رشد)

۸۳	درس ۱۱ : شبکه ملی مدارس (رشد)
۸۶	درس ۱۲ : جستجوی اطلاعات
۹۳	درس ۱۳ : کار عملی بخش سوم
۹۶	

فصل ۴ - ارائه نمایشی مطالب

۹۸	درس ۱۴ : ارائه نمایشی مطالب
۱۰۰	درس ۱۵ : جلوه‌های نمایشی
۱۰۹	درس ۱۶ : کار عملی بخش چهارم
۱۱۶	ضمیمه
۱۱۸	راهنمای فارسی‌ساز ویندوز ۷
۱۱۸	تعیین زبان فارسی به‌عنوان پیش‌فرض ویندوز ۷ و صفحه کلید
۱۲۰	تغییر زبان ویندوز از فارسی به انگلیسی
۱۲۲	تغییر زبان ویندوز از انگلیسی به فارسی
۱۲۳	راهنمای نصب فارسی‌ساز آفیس ۲۰۰۷
۱۲۴	ارزشیابی تحصیلی دانش‌آموزان در نیم‌سال اول در درس کار و فناوری
۱۲۵	ارزشیابی چند نمونه فعالیت پایانی
۱۳۱	

پیشگفتار

خداوند بزرگ را شاکریم که، توفیق داد با کتاب راهنمای معلم درس کار و فناوری پایه ششم ابتدایی، در خدمت شما بزرگواران باشیم. نگارش و نوشتن برای هرگونه مخاطبی دشوار است چه رسد به اینکه مخاطبان، خود فرهیختگان حوزه علم و ادب و معرفت باشند، به هر تقدیر، امیدواریم توانسته باشیم از عهده این امر به خوبی برآمده باشیم.

کتابی که پیش رو دارید، راهنمای معلم درس «کار و فناوری» پایه ششم ابتدایی در قسمت کلیات و قسمت فناوری اطلاعات و ارتباطات است. اهمیت کلیدی فناوری اطلاعات و ارتباطات در زندگی امروزه جوامع مختلف و اهمیت روز افزون و یادگیری دانش پایه آن برای نسل آینده‌ساز ایران اسلامی، از اهداف طراحی این درس و تألیف این کتاب بوده است. در قسمت کلیات بر موضوعات اصلی درس کار و فناوری پایه ششم پرداخته می‌شود.

طراحی درس کار و فناوری و مباحث ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات، با توجه ویژه ریاست سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی از مدت‌ها قبل با تشکیل شورای کار و فناوری در سازمان و محول کردن تدوین استانداردها و محتواهای آموزشی به آن، آغاز گردید که کتاب کار دانش‌آموز و کتاب راهنمای معلم قسمت کلیات و قسمت فناوری اطلاعات و ارتباطات نخستین دستاوردهای این شورا است.

مؤلفان امیدوارند توانسته باشند گام نخست آموزش کار و فناوری به دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی را به خوبی برداشته باشند، اما این موضوع بدون یاری و کمک شما عزیزان که وظیفه خطیر انتقال مطالب را بر عهده دارید میسر نخواهد بود. خواهشمند است نظرات، انتقادات، ایرادات و هرگونه پیشنهاد مربوط به این کتاب را به پست الکترونیکی TVOCCD@roshd.ir ارسال نمایید. و جهت کسب اطلاعات بیشتر به وبسایت www.tvoccd.medu.ir/karofanavari مراجعه نمایید.

قسمت اول : کلیات

در قسمت کلیات کتاب راهنمای معلم درس کار و فناوری پایه ششم ابتدایی به موضوعاتی از قبیل اهمیت یادگیری کار و فناوری در دوره آموزش ابتدایی و متوسطه، اهداف کار و فناوری، شیوه آموزش، یادگیری کار و فناوری در دوره ابتدایی، اهداف کار و فناوری دوره ابتدایی پرداخته می‌شود. همچنین اهداف کلی پایه ششم ابتدایی، اهداف جزئی، آموزش تلفیقی، آموزش مستقل، معرفی بودمان‌ها و پروژه‌ها و روش‌های تدریس و پرسش و پاسخ‌های مربوط به اجرا در کلاس درس بررسی شده است. کتاب راهنمای معلم درس کار و فناوری از چهار کتاب زیر تشکیل گردیده است که در این کتاب به یکی از آنها پرداخته می‌شود.

۱- کتاب راهنمای معلم (قسمت کلیات و فناوری اطلاعات و ارتباطات)

۲- کتاب راهنمای معلم (قسمت پروژه‌ها)

۳- کتاب راهنمای معلم (قسمت بودمان‌های صنعت)

۴- کتاب راهنمای معلم (قسمت بودمان‌های خدمات و کشاورزی)

قسمت دوم : فناوری اطلاعات و ارتباطات

قسمت فناوری اطلاعات و ارتباطات از کتاب کار و فناوری پایه ششم به صورت فعالیت محور طراحی شده است. در کتاب کار دانش‌آموز، صرفاً تعدادی فعالیت قرار داده شده و بنا نیست که دانش‌آموز کتاب کار را بخواند و درس را فرا بگیرد، بلکه آموزش باید به کمک معلم و همراه با کتاب راهنمای معلم صورت پذیرد. به عبارت دیگر، برخلاف سایر دروس، در درس کار و فناوری و برای بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات، یک کتاب کار دانش‌آموز وجود دارد که محتوای آموزشی آن فعالیت‌محور است. البته دانش‌آموز، صرفاً با مطالعه این کتاب کار نمی‌تواند پشت رایانه بنشیند و با آن کار کند، بلکه فقط می‌تواند تمرین‌های بیشتری داشته باشد. بنابراین، کمک معلم و آموزش از طریق بسته آموزشی در این بخش از اهمیت به‌سزایی برخوردار است. هدف تهیه این قسمت از کتاب راهنما، تکمیل بسته آموزشی و کمک و راهنمایی همکاران ارجمند درخصوص آموزش بخش فناوری اطلاعات و ارتباطات بوده است، همچنین به منظور سهولت دسترسی همکاران مدرس به نرم‌افزارهای مورد نیاز، لوح فشرده‌ای (حاوی برنامه‌های موردنیاز برای مدیریت بهتر رایانه‌ها و نرم‌افزارهای مفید و کاربردی) تهیه شده است که به همراه این کتاب راهنما در اختیار شما قرار می‌گیرد.

با توجه به فعالیت محور بودن این درس، لازم است آموزش تمام بخش‌های کتاب کار در کارگاه رایانه صورت پذیرد. بهتر است تجهیزات رایانه متناسب با استانداردهای اعلام شده باشد، اما مطالب درسی به گونه‌ای است که با رایانه‌های معمولی نیز می‌توان آنها را آموزش داد. همچنین در صورت امکان، برای هر دانش‌آموز یک رایانه در نظر گرفته شود. در غیر این صورت، لازم است توجه شود که همه دانش‌آموزانی که در پشت یک رایانه نشسته‌اند، فعالیت‌های عملی را شخصاً انجام دهند و تجربه‌های لازم را کسب نمایند و این گونه نباشد که اکثر فعالیت‌ها به وسیله یک دانش‌آموز انجام شود و سایر دانش‌آموزان صرفاً نظاره‌گر باشند.

پیشنهاد می‌شود در صورت مجهز بودن دبستان به وب سایت، نتایج فعالیت‌های دانش‌آموزان در بخش مجزایی از آن منعکس شود تا آنان در ارائه بهتر و کامل‌تر کارهای عملی و نیز آشنایی و ارتباط با وب سایت مدرسه بیشتر انگیزه داشته باشند.

در انجام فعالیت‌های عملی هر درس یا هر فصل، لازم است تا جایی که سطح دانش‌آموزان و زمان آموزش اجازه می‌دهد، فعالیت انجام شود.

در پایان درس هر دانش‌آموز باید یک فعالیت پایانی، شامل مباحث درس و با توجه به معیارهای ارزشیابی، به معلم تحویل بدهد. البته این فعالیت پایانی نمی‌تواند از نمره درس محسوب خواهد شد. ضرورت دارد همکاران ارجمند به منظور اجرای هرچه بهتر این فعالیت، این موضوع را در طی نیم‌سال تحصیلی پیگیری نمایند.